

2. Богдан Т.П. Стабілізаційна бюджетно-податкова політика та особливості її застосування в Україні / Т.П. Богдан, І.В. Богдан // *Фінанси України*, 2012. – №7. – С. 30–16, С. 4.

3. Дем'янишин В.Г. Теоретична концептуалізація і практична реалізація бюджетної доктрини України / В.Г. Дем'янишин: Монографія. – Тернопіль: ТНЕУ, 2008. – 439 с.

4. Жаліло Я.А. Нова архітектура бюджетної системи України: ризики та можливості для економічного зростання / Я.А. Жаліло. – К.: НІСД, 2010. – 35 с.

5. Засади формування бюджетної політики держави: наук. монографія / М.М. Ермошенко, С.А. Єрохін, І.О. Плужников, Л.М. Бабич, А.М. Соколовська, Ю.В. Чередниченко; за наук. ред. д.е.н., проф. М.М. Ермошенка. – К.: НАУ, 2003. – 284 с. – С. 177.

6. Лютий І.О. Теоретико-методологічні засади бюджетної політики держав / І.О. Лютий // *Фінанси України*. – 2009. – №12. – С. 13–20.

7. Тарасюк М.В. Вимоги до формування бюджетної політики України у посткризовий період / М.В. Тарасюк // *Економіка*, 2012. – №9. – С. 19–21.

8. Теорія фінансів / За ред. проф. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 576 с.

9. Чугунов І.Я. Інституційна архітектура бюджетної системи / І.Я. Чугунов // *Фінанси України*. – 2009. – №12. – С. 3–18.

10. Юрій С., Дем'янишин В. Бюджет, бюджетна доктрина та бюджетна політика держави: сучасна парадигма, іманентний детермінізм, реалії і перспективи / С. Юрій, В. Дем'янишин // *Світ фінансів*, 2010. – №4. – С. 7–29.

УДК368:339

О.В. ТИМОЦЬУК,
аспірант, Науково-дослідний економічний інститут Мінекономрозвитку України

Теоретичні аспекти державного регулювання перестраховування в умовах глобалізації

Визначено особливості перестраховування та його регулювання, що обумовлені глобалізаційними процесами.

Ключові слова: перестраховування, державне регулювання.

Определены особенности перестрахования и его регулирования, обусловленные процессами глобализации.

Ключевые слова: перестрахование, государственное регулирование.

The features of reinsurance and his adjusting, conditioned by globalization mongering are certain.

Keywords: reinsurance, government contro.

Постановка проблеми. Перестраховування забезпечує фінансову стійкість страховика незалежно від розміру його капіталу та страхових резервів. До того ж перестраховування є найважливішим сегментом міжнародного ринку страхування, а тому й потребує окремого регулювання з боку держави.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Певні аспекти перестраховування досліджувалися в роботах іноземних та вітчизняних науковців. У останніх дисертаційних роботах розглядалися лише окремі аспекти перестраховування. Так, Л.В. Андрущенко розкрито сутність інституту перестраховування у сфері зовнішньоекономічної діяльності [1].

К.Г. Семеновою здійснено комплексне дослідження проблем правового регулювання відносин, які виникають за договором перестраховування. На підставі аналізу чинного законодавства України у даній сфері, теорій вчених-цивілістів, узагальнення й аналізу практики застосування норм права,

які регулюють договори перестраховування, зроблено теоретичний аналіз договору перестраховування. Розкрито суть поняття та правову природу даного договору. Висвітлено його місце у системі цивільно-правових договорів. Надано правову характеристику суб'єктного складу аналізованого договору. Вивчено питання щодо змісту договору перестраховування, порядку його укладення та визначення його форми, особливостей виконання та відповідальності за договором перестраховування. Сформульовано висновки та пропозиції щодо вдосконалення законодавчого врегулювання відносин за договором перестраховування [2].

І.Л. Морозовою обґрунтовано теоретичні та науково-методичні засади механізму організації перестраховування авіаційних ризиків в страхових компаніях з урахуванням чинників впливу внутрішнього та зовнішнього середовища страхування. Проаналізовано доцільність перестраховування як самостійної галузі страхування. Досліджено практичне використання облігаторної та факультативної форм перестраховування авіаційних ризиків. Визначено позитивні та негативні тенденції на страховому ринку України, особливу увагу приділено вивченню вітчизняного досвіду перестраховування. Здійснено оцінку страхових послуг з позиції української авіакомпанії. Досліджено ємність внутрішнього страхового ринку України. Запропоновано механізм організації перестраховування авіаційних ризиків для страхових компаній з урахуванням внутрішніх і зовнішніх факторів впливу на роботу страховика. Розроблено варіант організаційного забезпечення системи управління ефективністю впровадження механізму перестраховування в страховій компанії. Наве-

дено рекомендації для досягнення гармонізації інтересів учасників страхового ринку [3].

О.Ю. Шматко запропоновано модель оптимального пере-страхування між декількома страховими компаніями залежно від ринкової частки кожної компанії, що має забезпечити «справедливий» розподіл ризику [4].

Т.В. Татаріна досліджувала економічну природу перестрахування з метою встановлення механізму передавання страхового ризику від страховика до перестраховика, проаналізувала теоретичні, методологічні та практичні аспекти перестрахування як специфічної фінансової послуги. В її роботі досліджено вплив перестрахування на фінансову стійкість страхової компанії, Запропоновано інструменти регулювання рівня фінансової стійкості страховика за допомогою використання перестрахування, зокрема, розроблено механізм визначення оптимального рівня власного утримання страховика й оптимального обсягу ємності перестрахового захисту, розкрито методику розрахунку мінімального обсягу витрат на перестрахування, визначено механізм оцінки рівня кредитного ризику у діяльності перестраховика [5].

У роботах О.В. Горобець створено модель перестрахування страхових компаній з використанням теорії корисності, знайдено оптимальний за показником корисності вид перестрахування, який рекомендовано використовувати всім учасникам страхового договору, створено методику перестрахування на основі теорії ризиків і досліджено поведінку ймовірності банкрутства за різних факультативних видів перестрахування [6].

Л.О. Позднякова обґрунтовує необхідність здійснення процесів перестрахування та методологічні підходи щодо визначення оптимальної величини власного утримання страховки [7].

Ю.М. Дьячковою проведено теоретичне дослідження та наведено методичне обґрунтування впливу перестрахування на процес забезпечення фінансової стійкості страхової компанії, конкретизовано економічну сутність понять фінансової стійкості та перестрахування, доведено необхідність розробки стратегії управління перестрахуванням як одним із найбільш вагомих факторів, що впливають на даний процес. З урахуванням основних положень теорії ефективності Ю.М. Дьячковою запропоновано визначення операції перестрахування та зроблено опис керуючих впливів, які забезпечують різноманітність стратегій перестрахування, доказано необхідність удосконалення методики оцінювання фінансової стійкості страховиків шляхом розрахунку показника ефективності перестрахування. На підставі вивчення результатів діяльності страхових компаній України Ю.М. Дьячковою побудовано багатofакторну економіко-математичну модель та доведено наявність зв'язку між показником ефективності перестрахування та фінансовою стійкістю страховика, наведено рекомендації щодо використання у механізмі управління якістю перестрахування методу аналізу ієрархій для встановлення ступеня впливу заданих критеріїв ефективності на кінцеву мету операції [8].

Метою статті є визначення особливостей державного регулювання перестрахування в умовах глобалізації.

Виклад основного матеріалу. Відповідно до ст. 12 Закону України «Про страхування» перестрахування – це страхування одним страховиком (цедентом, перестраховиком) на визначених договором умовах ризику виконання частини своїх обов'язків перед страхувальником в іншого страховика (перестраховика) резидента чи нерезидента, що має статус страховика чи перестраховика, відповідно до законодавства країни, в якій він зареєстрований.

За Директивою 2005/68/ЄС «перестрахування – це важлива фінансова діяльність, яка дозволяє прямим страховим компаніям, шляхом уможливлення ширшого розподілу ризиків в світовому масштабі, мати більший обсяг андерайтингу, залучитися до страхового бізнесу, надавати страхове покриття та зменшувати капітальні витрати; також перестрахування має суттєве значення для фінансової стабільності, оскільки є важливим елементом у забезпеченні фінансового здоров'я та стабільності ринків прямого страхування, як і цілої фінансової системи, оскільки залучає найбільших фінансових посередників та інституційних інвесторів» [9].

На наш погляд, перестрахування слід визначати як особливу платну фінансову послугу, яка передбачає передавання одним страховиком частини ризиків, взятих ним на страхування, іншому страховику або перестраховику з метою забезпечення своєчасного й повного виконання своїх фінансових зобов'язань перед страхувальником у разі настання події, передбаченої договором страхування.

Перестрахування виконує такі функції:

- забезпечення платоспроможності страховика у разі неочікуваного підвищення частоти настання страхових ризиків і пов'язаного з цим збільшення кількості й обсягу страхових відшкодувань;
- стабілізація і покращення фінансових результатів основної діяльності страховика;
- зменшення фінансового навантаження на власний капітал страховика та надання йому можливості вивільнювати частину своїх активів у вигляді страхових резервів з метою їх використання на інші цілі;
- збалансування (гомогенізація) страхових ризиків у портфелі страховика шляхом обмеження частини його участі у відшкодуванні збитку;
- розширення фінансових можливостей страхової компанії для прийняття на страхування ризиків та сприяння у проведеному більш якісній їх оцінці;
- сприяння страховику в наданні страхувальникам додаткових послуг та у вдосконаленні прийомів і методів провадження його основної діяльності.

Прояв функцій перестрахування можливо прослідкувати через форми (факультативна, облігаторна, факультативно-облігаторна) і типи перестрахування (пропорційний та непропорційний).

Пропорційне перестрахування характеризується тим, що премії та збитки розподіляються пропорційно участі пере-

страховиків у договорі, розрахунок між сторонами охоплюють окремі договори страхування і збитки. Для непропорційного перестрахування властивим є: участь перестраховальника у платежах і виплатах страхового відшкодування залежно від частки перестрахування не передбачено. Непропорційне перестрахування ґрунтується на розподілі відповідальності сторін договору за збитками, розрахунки між сторонами договору здійснюються на підставі остаточних фінансових результатів цедента. Використання тих чи інших договорів перестрахування завжди необхідно визначати потребами страховика (цедента) і характерними ознаками, специфікою об'єктів перестрахування. Комбінування тих чи інших форм і видів договорів перестрахування дасть можливість страховикам уникнути багатьох недоліків в страховій діяльності.

Зазначимо, що страхова компанія, придбаваючи перестрахові послуги, має оцінити доцільність розподілення одиничного страхового ризику або ризиків, що формують страховий портфель, серед кількох перестрахових компаній.

Унаслідок низької капіталізації спостерігається високий ступінь залежності українських страховиків від кон'юнктури світового страхового ринку. Критеріями якості операції перестрахування, згідно до теорії ефективності, є результативність, ресурсоемність і оперативність, тобто здатність операції забезпечити максимальний результат при мінімальних витратах ресурсів.

Напрямами впливу глобалізації на світовий ринок перестрахування є:

- подальша територіальна диверсифікація бізнесу, яка сприяє поширюванню географії перерозподілу ризиків з метою стабілізації результатів світового страхового ринку;
- розвиток нових напрямів перестрахування (перестрахування життя, кредитів, політичних ризиків тощо), у тому числі за рахунок злиття з перестраховиками, що спеціалізуються на таких видах;
- універсалізація діяльності перестраховиків;
- удосконалення обслуговування клієнтів; поширення альтернативної передачі ризику (АГР), під яким відповідно до стандартів ІАІС розуміють фінансове перестрахування та секьюритизація (використання високоліквідних цінних паперів).

В умовах глобалізації міжнародному ринку перестрахування притаманні такі тенденції:

- збільшення капіталізації та формування все більших перестраховальних ємностей через поширення процесів злиття і поглинання;
- зближення і стандартизація умов здійснення перестраховальних операцій;
- зростання цін на перестраховальний захист у зв'язку з катастрофічними збитками останніх років.

Відповідно до Принципів та стандартів Міжнародної асоціації органів нагляду за страховою діяльністю (ІАІС) розрізняють такі сфери державного впливу: пруденційне (запобіжне) (англ. prudentia – «розсудливий»), спрямованого на зменшення ризику в діяльності страхової організації та визна-

чення потенційної можливості ускладнення її діяльності; правове регулювання відносин (страховиків, посередників та споживачів); економічне регулювання (податкові важелі для стимулювання або обмеження певних дій на страховому ринку); боротьба з відмиванням грошей та протидія фінансування тероризму [10]. Відповідно до Контрольного стандарту у ІАІС №7 операції перестрахування підлягають державному нагляду, який в різних країнах має особливості.

Так, Німецьким перестраховиком не потрібно одержувати дозвіл на здійснення перестрахування. Система страхового нагляду включає прямий нагляд, який містить дві процедури: реєстрація та постійний нагляд та опосередкований нагляд, що передбачає нагляд не за перестраховиком, а за перестраховою діяльністю. За перестраховиком здійснюється нагляд на постійній основі. В момент коли компанія подає заяву на реєстрацію регулятор перевіряє чи розміщений головний офіс страховика в Німеччині, в протилежному випадку така компанія не може бути зареєстрована.

В Литві система нагляду є схожою на німецьку, де нагляд за страховиками є повним, а за професійними перестраховиками (тобто компаніями, які займаються виключно перестрахуванням) є обмеженим. Перестрахуванням можуть займатися як страховики так і професійні перестраховики. Компанія, яка займається виключно перестрахуванням не повинна отримувати жодних ліцензій. Чим вище показники фінансової стабільності перестраховика (основини критерієм є рейтинг міжнародних агентств) тим більшу частку від своїх ризиків можна передавати такому перестраховику.

Страхова та перестрахова діяльність в Росії регулюється Законом РФ «Про організацію страхової справи в Російській Федерації» від 27.11.92, відповідно до якого перестрахова діяльність є об'єктом повного, прямого нагляду. Страхові компанії, які займаються виключно перестрахуванням є об'єктом такого ж нагляду як і страховики, які займаються страхуванням і перестрахуванням, їм для провадження перестрахування слід отримати ліцензію.

Страхова та перестрахова діяльність в Білорусі регулюється Законом від 03.06.93 г. №2343–XII «Про страхування». Державним регулятором є Комісія страхового нагляду при Міністерстві фінансів. Повноваження регулятора є дуже широкими і включають в себе: надання/відкликання ліцензій, проведення перевірок, прийняття нормативних актів в сфері страхової діяльності, видача приписів, застосування заходів впливу, аналіз фінансової звітності, тощо. Страхові компанії та перестрахові товариства є об'єктом повного та безпосереднього нагляду з боку регулятора. Передбачено можливість існування страхових організацій та професійних перестраховиків, виключним видом діяльності яких є перестрахування [11].

В Україні ціла низка законодавчих актів спрямована на врегулювання операцій перестрахування. Серед перших з них є: статті 12, 30 Закону України «Про страхування»; Постанова КМУ «Про затвердження Порядку та вимог щодо здійснення перестрахування у страховика (перестраховика)

нерезидента» від 04.02.2004 №124; Розпорядження ДКРРФПУ «Про затвердження вимог до рейтингів фінансової надійності (стійкості) страховиків та перестраховиків–нерезидентів» від 3 грудня 2004 року N 2885.

Постанова Кабінету Міністрів «Про порядок провадження діяльності страховими посередниками» від 18.12.1996 №1523; Розпорядження ДКРРФПУ «Про затвердження Порядку надання страховиками (цедентами, перестраховувальниками) інформації про укладені договори перестраховування із страховиками (перестраховиками) нерезидентами до Держфінпослуг» від 04.06.2004 №914; Розпорядження ДКРРФПУ «Про затвердження Порядку погодження в Державній комісії з регулювання ринків фінансових послуг України договорів перестраховування з перестраховиками–нерезидентами для перерахування (купівлі) іноземної валюти страховиками–резидентами та страховими (перестраховиками) брокерами–резидентами» від 03.06.2005 №4123; Постанова Правління Національного банку України «Про застосування іноземної валюти в страховій діяльності» від 11.04.2000 №135.

Пункт 2.4 Положення передбачає, що для здійснення розрахунків за договорами перестраховування з перестраховиками–нерезидентами страховики надають уповноваженим банкам копії ліцензій на здійснення страхової діяльності, а також перестраховика–нерезидента або документ про його повноваження, страховик повинен надати в банк договір перестраховування, підтвердження про прийняття ризику в перестраховування, а також рахунок–фактуру.

В лютому 2011 року НБУ вніс зміни до п.5 Положення і встановив, що страховики резиденти та страхові (перестрахові) брокери при перерахуванні або купівлі іноземної валюти для її перерахування за договорами перестраховування з перестраховиками–нерезидентами надають в уповноважений банк завірену в нотаріальному порядку копію такого договору, зареєстрованого органом, уповноваженим здійснювати державний нагляд за страховою діяльністю.

З 10 червня 2011 року набуло чинності Розпорядження Держфінпослуг від 28.03.2011 №53 «Про затвердження Порядку реєстрації договорів перестраховування». Згідно п.2 Порядку страховик (цедент, перестраховувальник) – резидент реєструє в Держфінпослуг договори перестраховування, у тому числі укладені з страховиками (перестраховиками)–нерезидентами.

Отже, операції перестраховування підлягають державному регулюванню в Україні, що надає можливість протистояти впровадженню схем за участю кептивних компаній із страховими компаніями–посередниками, котрі й переказують значні суми за кордон, використовуючи механізм перестраховування. У результаті замість сплати підприємством 25%–ного податку від суми прибутку страховик сплачує лише 3% від страхових премій за мінусом премій, що були надані в перестраховування.

За застосування цих схем були позбавлені ліцензій, починаючи з 2003 року, такі компанії, як «Громада», «Оберіг»

(вона ж «Максимум»), «Вікторія–М» і чимало інших. Точно відомо, що в 2004 р. практикували кримінальні схеми 66 українських страхових компаній. Приміром, страхова компанія «Громада» до того, як у неї забрали ліцензію, встигла вивести за кордон близько 1 млрд грн.

У 2004 р. Держфінпослуг України розкрито канал виведення грошей у Прибалтику за згаданою схемою: кошти переказувалися в литовські компанії Matrono Draudimas і Draudimas Spectras, у котрих навіть ліцензії на право займатися страховою діяльністю не було.

Перераховані суми використовувалися по–різному: вони можуть потрапити знов в Україну у вигляді інвестицій у підприємства чи як кошти на фінансування передвиборних кампаній. Припинити використання схем у страхуванні, за визначенням В. Суслова, котрий посилається на світові стандарти, можливо лише якщо области страхові компанії податком на прибуток.

За підходом до оподаткування страховиків на сьогоднішній день Україна близька до офшорних центрів (Сент–Люсія, Британські Віргінські острови, Багамські острови, Панама), де відсутній податок на прибуток від страхової діяльності і встановлено високу плату за видачу ліцензії (зазвичай – від \$2000 до \$6250 на рік). [12].

У ДПАУ визнають необхідність великих перевірок страхових компаній з метою виявлення оптимізаторів. У до кризовий 2007 р. страховики отримали понад 10 млрд. грн. доходу від страхової діяльності та сплатили податків 318,4 млн. грн., що на 140 млн. грн. більше, ніж в 2006 році. За даними ДПАУ більше 3% валових премій сплатили лише вісім компаній, вищим за середній показник по галузі мали 254 компанії. Менш 1% сплатили 65 страховиків, які й перестраховують 60% ризиків, в той час як середньо ринковий рівень перестраховування в Україні становить 30% [13].

Слід визнати, що процедура реєстрації договорів перестраховування органом, уповноваженим здійснювати державний нагляд за страховою діяльністю, є громіздкою, затратною та незручною як для бізнесу так і для регулятора.

Висновки

Зважаючи на специфіку перестраховочної діяльності, доцільне було б введення її ліцензування як окремого виду страхової діяльності шляхом внесення відповідних змін до Закону України «Про страхування».

Відповідність перестраховика підвищеним вимогам до капіталізації, диверсифікації та розміщенню перестрахових резервів, досвіду роботи керівництва та персоналу у сфері перестраховування забезпечать безпеку виконання перестрахових зобов'язань за прийнятими у перестраховування ризиками краще, ніж будь–які реєстраційні бюрократичні процедури.

При визначенні напрямів державного регулювання перестраховування в Україні слід враховувати існування такої дилеми. Подальша лібералізація перестраховування може призвести до домінування іноземних операторів, що, у свою чер–

гу, здатне перетворити переваги міжнародної інтеграції на їх протилежність – зниження капіталізації всієї страхової сфери за рахунок «переключення» більшої частини її фінансових потоків на закордонне перестраховування; експансія великих іноземних страховиків, яка супроводжується ціновим демпінгом; підвищена чутливість до коливань світового фінансового ринку, а також міжнародних фінансових спекуляцій; втрата національного контролю над страховими резервами та інвестиційними коштами; скорочення зайнятості у цій сфері, викликане концентрацією більшості відповідних технологічних функцій у зарубіжних офісах іноземних компаній. Водночас низький рівень капіталізації вітчизняних страхових компаній може компенсуватися тільки значними обсягами перестраховування ними ризиків у зарубіжних страховиків, внаслідок чого спостерігається висока залежність вітчизняного страхового ринку від кон'юнктури та спекулятивних очікувань іноземних страхових компаній.

Список використаних джерел

1. Державно-правове регулювання страхування у сфері зовнішньоекономічної діяльності: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.07 [Електрон. ресурс] / Л.В. Андрущенко; Київ. нац. ун-т внутр. справ. – К., 2008. – 20 с. – <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2008/08alvszd.zip>
2. Договір перестраховування: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 [Електрон. ресурс] /; Харк. нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2008. – 20 с. – <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2008/08skgdps.zip>
3. Механізм організації перестраховування авіаційних ризиків у страхових компаніях: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.06.01 [Електрон. ресурс] / І.Л. Морозова; Нац. авіац. ун-т. – К., 2006. – 20 с. – <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2006/06milrsk.zip>
4. Моделювання оптимальної стратегії страхової компанії при впровадженні нових видів страхування: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.03.02 [Електрон. ресурс] / О.Ю. Шматко; Донец. нац. ун-т. – Донецьк, 2003. – 20 с. – <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2003/03soynvs.zip>
5. Перестраховування як складова забезпечення фінансової стійкості страховика: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.08 [Електрон. ресурс] / Д.С. Маруженко; Наук.-дослід. фінанс. ін-т Акад. фінанс. упр. – К., 2010. – 20 с. – <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2010/10mdsfss.zip>
6. Прийняття рішень в моделях перестраховування страхових компаній: Автореф. дис... канд. фіз.-мат. наук: 01.05.04 [Електронний ресурс] / О.В. Горобець; Київ. нац. ун-т ім. Т.Шевченка. – К., 2005. – 18 с.: рис. – <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2005/05govpsk.zip>
7. Страхові процеси в умовах ринкової трансформації економіки: Автореф. дис... канд. екон. наук: 08.04.01 [Електрон. ресурс] / Л.О. Позднякова; Нац. акад. держ. податк. служби України. – Ірпінь, 2004. – 18 с. – <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2004/04plorte.zip>
8. Управління перестраховуванням для забезпечення фінансової стійкості страховика: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.08 [Електрон. ресурс] / Ю.М. Дьячкова; НАН України, Ін-т економіки пром-сті. – Донецьк, 2010. – 20 с. – <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2010/10dymfss.zip>
9. Директива 2005/68/ЄС про перестраховування від 16 листопада 2005 року [Електронний ресурс]: пер. з англ. // Фориншурер: інтернет-журн. про страхование. – 2009. – 4 нояб. – Режим доступа: <http://forinsurer.com/public/09/11/04/3968>.
10. Принципи та стандарти Міжнародної асоціації органів нагляду за страховою діяльністю. – К.: Козаки, 2004. – 216 с.
11. Контрольный стандарт IAIS №7 «Использование механизмов перестрахования» [Электронный ресурс] // Перестрахование. – Режим доступа: <http://re-insurance.com.ua/standarts/241>
12. Богута Н. Страхові податки: уся справа в грошах [Електронний ресурс] / Наталія Богута // Дзеркало тижня. – 2005. – 25 черв.–1 лип. (№24). – Режим доступу: <http://www.dt.ua/2000/2675/50429/>
13. Так вот какова налоговая нагрузка страховых компаний!.. [Электронный ресурс] // Tristar: твой финансовый навигатор. – 2008. – 9 апр. – Режим доступа: http://tristar.com.ua/1/art/tak_vot_kakovanaalogovaia_nagruzka_strahovyh_kompanii_.html

О.І. БЕЛЬСЬКА,
аспірант, Науково-дослідний економічний інститут Мінекономрозвитку

Економічний розвиток: визначення та вимірювання

У статті розглядаються тлумачення вітчизняними та іноземними науковцями суті поняття економічного розвитку. Досліджуються підходи сучасних економістів до вимірювання рівня економічного розвитку та аналізується можливість застосування певних показників для країн, що перебувають на різних рівнях економічної еволюції, та для України.

Ключові слова: економічний розвиток, економічне зростання, вимірювання економічного розвитку.

В статье рассматриваются толкования отечественными и иностранными учеными сути понятия экономическо-

го развития. Исследуются подходы современных экономистов к измерению уровня экономического развития и анализируется возможность применения некоторых показателей для стран, которые находятся на разных уровнях экономической эволюции, и для Украины.

Ключевые слова: экономическое развитие, экономический рост, измерение экономического развития.

The interpretation of the definition of economic development by Ukraine and foreign scientists were analysed in article. The approaches of modern economics to the evaluation of economic development level were examined and